

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 22-03-2022
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPALBR
Sagsnr.: 2201187
Dok. nr.: 2167292

Folketingets Sundhedsudvalg har den 14. januar 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 291 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Spørgsmål nr. 291:

”Vil ministeren indhente bidrag fra de 5 regioner om, hvilke initiativer regionerne har taget for at frigive sygeplejerskerne tid til varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres kernefaglighed? Bidragene skal også belyse, i hvilket omfang opgaver som sengeredning og rengøring af senge varetages af sygeplejersker hhv. serviceassistenter og social- og sundhedsassistenter.”

Svar:

Til brug for besvarelse af spørgsmålet har mit ministerium indhentet bidrag fra Danske Regioner, som oplyser følgende:

”Hermed fremsendes bidrag til besvarelse af spørgsmål stillet i regi af Sundhedsudvalget (SUU alm. del spm. 291). Bidragene er indhentet fra de enkelte regioner. Det er generelt, at der i regionerne er igangsat initiativer, der skal frigive sygeplejerskernes tid til at varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres faglighed. Der er forskellige tilgange, hvilket der er redegjort for nedenfor.

Region Hovedstaden

Hvilke initiativer regionerne har taget for at frigive sygeplejerskerne tid til at varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres kernefaglighed?	I hvilket omfang opgaver som sengeredning og rengøring af senge varetages af sygeplejersker hhv. serviceassistenter og social- og sundhedsassistenter?
Alle Region Hovedstadens hospitaler har taget initiativer til at give sygeplejerskerne mere tid til kerneopgaverne. Initiativerne sker typisk ved af indførelse af nye stillingstyper og i form af opgaveglidning. Næsten alle hospitaler har ansat runnere, der understøtter det sundhedsfaglige personale – også sygeplejersker – i at fokusere på kerneopgaven. Runnere kan fx stå for opfyldning, oprydning på patientstuer, servere mad for patienter, hente/aflevere/bringe prøver. Runnere kan være ufaglærte fx studerende mm. En del hospitaler har også givet portørerne opgaver, der kan aflaste sygeplejersker og andre personalegrupper, for eksempel ved patientpleje i et vist omfang.	Sengeredning og sengerengøring varetages af rengørings/servicepersonale og til dels af sosuassistenter. Kun undtagelsesvist har sygeplejersker opgaven med sengeredning og rengøring

Farmaceuter og farmakonomet inddrages i højere grad i medicinopgaver på afdelingerne og aflaster derved sygeplejerskerne. Der er også eksempler på, at HK'ere aflaster sygeplejerskerne for nogle af deres administrative opgaver. Der er ligeledes eksempler på, at der anvendes sundhedsfaglige studerende fx sygeplejersker – til at aflaste det sundhedsfaglige personale De fleste hospitaler er i øvrigt i gang/skal snart i gang med (nye) projekter, der skal se på hvorledes de enkelte personalegruppers kompetencer kan udnyttes bedst muligt. Og derved frigive tid til kerneopgaverne. Endelig bør det nævnes, at hospitalsdirektionerne har besluttet, at alle regionens hospitaler i løbet af 2022 skal arbejde med at frigøre tid hos sygeplejerskerne med afprøvning af hvorvidt andre faggrupper kan deltage i opgaveløsningen.	
--	--

Region Syddanmark

Hvilke initiativer regionerne har taget for at frigive sygeplejerskerne tid til at varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres kernefaglighed?	I hvilket omfang opgaver som sengeredning og rengøring af senge varetages af sygeplejersker hhv. serviceassistenter og social- og sundhedsassistenter?
De syddanske sygehuse har igennem længere tid arbejdet med mulighederne for opgaveflytning mellem faggrupper, blandt andet med henblik på at frigøre tid til den direkte patientpleje. Der er generelt fokus på, at opgaver varetages af medarbejdere med de rette kompetencer og med en baggrund, hvor opgaverne opleves som relevante og meningsfulde. For at understøtte de rette kompetencer til rette opgaver, er der også fokus på systematisk kompetenceudvikling både af SSA'er og af det administrative personale, der skal varetage nye opgaver. Der er nuancer i de initiativer de 5 syddanske sygehuse arbejder med. Nedenstående er baseret på oplysninger indhentet fra alle 5 sygehuse. Eksempler på opgaveflytning fra sygeplejerskerne til andre faggrupper er: - farmaceuter/farmakonomet der varetager medicinhåndtering - kliniske diætister der varetager patientens ernæring - patientassistenter/gangvagter der går til hånde på afdelingerne - fysioterapeuter der varetager mobilisering og genoptræning i forbindelse med plejeopgaver - ergoterapeuter der hjælper med udskrivning og kontakt til kommunen - sekretærer der indsamler kvalitetsdata og bestiller laboratorieprøver - brug af måltidsværter, der serverer mad og kan assistere med spisningen	Langt de fleste steder foretages op-/afredning af senge samt rengøring og sengevask, af rengørings eller logistikpersonale (serviceassistenter). Der arbejdes henimod, at opgaven helt fjernes fra plejepersonalet. Nogle steder er der etableret deciderede sengevaskere og/eller "runnere", som varetager sengevask og opredning. Andre steder er der ansat flere logistikmedarbejdere, så sygeplejerskerne fx ikke skal bruge tid på at tømme stuerne og gøre dem klar til næste patient. Serviceassistenter kan også hjælpe til med mindre grundlæggende sundheds- og sygeplejeopgaver.

- kortlægning af arbejdsgangene omkring patienternes måltider for at finde en løsning, hvor opgaverne fordeles til flere forskellige personalegrupper - ansættelse af social- og sundhedshjælpere og husassistenter, som kan tage over på opgaver, som f.eks. håndtering af mad og drikke, lettere rengøringsopgaver, m.m. - etablering af et kørselskontor på Sygehus Lillebælt, sådan at der kan frigives tid hos plejepersonalet ved at flytte opgaven til administrativt personale - hjælp til tekniske/administrative opgaver – for at gøre hverdagen på sengeafsnit nemmere og give tid til kerneopgaven arbejder Bygningsdrift og –Service (OUH) på at gøre det nemmere at få håndværkerhjælp - lokal IT-support (OUH) – Klinisk IT skal gå ”IT-stue-gang” på sengeafsnit for at aflaste afdelingssygeplejerskerne - mulighed for tilkøb af ydelser hos Logistik & Service (Sydvestjysk Sygehus) fx oprydning/rengøring i personalekøkken, rengøring af teknisk udstyr, varebestilling og – håndtering, OP-tekniker som assistance til kirurg, udskiftning/rengøring af anæstesiudstyr mellem operationer m.v. Fokus på at udviklings-/forsknings-/koordinationsarbejde ikke varetages af sygeplejersker, der ikke også har arbejdstid i det patientnære kliniske arbejde. Den Syddanske Forbedringsmodel er et væsentligt værktøj for at justere og effektivisere arbejdsgange, og på den måde frigive tid til både sygeplejerskerne og andre faggrupper. Et eksempel på dette er implementering af dokumentation på stuen (Sygehus Sønderjylland). Et andet eksempel er fra OUH, hvor OUH’s forbedringsteam har lavet observationer på fem medicinske afdelinger. På baggrund af observationerne er der på hver afdeling igangsat 2-6 indsatser. Et eksempel på en sådan indsats er blodprøvebestilling, hvor en ny arbejdsgang involverer færre hænder og giver højere patientsikkerhed. Der er yderligere en række afdelinger, der har taget imod tilbuddet om, at få forbedringskonsulenter ud til i korte koncentrerede forløb at lave observationer sammen med afdelingens eget personale og udvikle løsninger til hurtig implementering.	
---	--

Region Sjælland

Der arbejdes målrettet med at sikre den nødvendige kompetencekapacitet i Region Sjælland. Det sker bl.a. ved at forløse de sygeplejefaglige kompetencer. I indsatsen ”Øget brug af faggrupper” i somatikken og Psykiatrien i Region Sjælland arbejdes der med konkrete eksempler på, hvordan man lokalt i klinikken kan frigive tid til bl.a. den sygeplejefaglige kerneopgave, ved at nye faggrupper får nye opgaver eller mere indirekte ved at flere faggrupper finder nye veje sammen.

I perioden 2019- 2021 er der lokalt på regionens sygehuse og i Psykiatrien igangsat 31 nye indsatser med et særligt fokus på at forløse de sygeplejefaglige kompetencer. Indsatserne ligger indenfor kategorierne: • Fra sygeplejerske til sundhedsfaglige faggrupper - F.eks. særligt introduktionsprogram koblet med kompetencevurdering kan føre til, at social- og sundhedsassistent f.eks. får egne patienter, går med på stuegang m.m. - F.eks. særlig introduktionsprogram koblet med kompetencevurdering kan føre til at social- og sundhedshjælper f.eks. kan varetager opgaver – herunder selvstændige patientopgaver • Fra sygeplejerske til administrativt personale - F.eks. lægesekretærer informerer patienter om undersøgelse og korrekt forberedelse • Fra sygeplejerske til andre faggrupper - F.eks. anvendelse af serviceassistenter som fast vagt. Det er indsatser der ligger ud over de 78 strategiske indsatser, på tværs af faggrupper, der blev igangsat i 2018 i Region Sjælland. I alt er der i perioden 2019-2021 igangsat 105 nye indsatser på tværs af alle faggrupper i Region Sjælland.
--

Region Nordjylland

	Hvilke initiativer regionerne har taget for at frigive sygeplejerskerne tid til at varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres kernefaglighed?	I hvilket omfang opgaver som sengeredning og rengøring af senge varetages af sygeplejersker hhv. serviceassistenter og social og sundhedsassistenter?
Aalborg Universitetshospital	På Aalborg Universitetshospital igangsatte man i efteråret 2021 en såkaldt 12-punktsplan, der havde til formål at afhjælpe akutte driftsudfordringer indenfor belægning, rekruttering og samarbejde. En af indsatserne i planen er at inddrage flere faggrupper i opgaveløsningen særligt i sengeafsnittene, for at sygeplejerskerne kan koncentrere sig om de for specialets sygeplejefaglige kerneopgaver. Vi har fokus på, hvordan det kliniske team kan udvides med specialkompetencer fx fysioterapeuter og diætister, og hvordan servicefunktionerne som farmakonomer, portører og rengøringsteknikere kan varetage opgaver, som kan dels kan give bedre vilkår for opgaveløsningen hos vores plejepersonale, men samtidig kan være med til at forbedre vores patientforløb. Indsatsen har bestået af: • Én indgang til flere faggrupper i spil. Alt materiale om emnet er samlet på én hjemmeside på Personalenet (vores intranet i RN). • Idekatalog med cases, der beskriver "do's and don'ts", udbyttet for patienterne og medarbejderne samt ledelsesopgaven. • 10 fælles spilleregler for at inddrage flere faggrupper på hospitalet • Dialog om kernefaglighed og "fællesmængder" på MED-møder, personale-møder mv. • En værktøjskasse med modeller for samarbejde, kontaktoplysninger osv.	Som led i indsatsen for flere faggrupper i spil indføres der serviceteams i alle sengeafsnit på hovedmatriklerne i Aalborg. Et serviceteam består af fast tilknyttede portører og rengøringspersonale, som løser en række definerede opgaver. Der er tale om en ny organisering af arbejdet, som også er driftskonceptet, når hospitalet flytter ind i det nye hospitalsbyggeri. Men serviceteamet overtager også opgaver fra plejepersonalet, fx skifte linnedposer, kontrol af ilt og sug, opfyldning, hente medicin og blod mv. Specifikt i forhold til rengøring af senge/sengeredning mellem patienter varetages opgaven af medarbejdere fra Logistikafdelingen eller Service & Rengøring (afhængig af matrikel) som vanligt, mens redning af seng under patienters indlæggelse varetages af sengeafsnittenes personale. For at aflaste plejepersonalet er det iværksat, at rengøringsteknikere overtager flere opgaver ved ophævelse af isolation, herunder rengøring af seng samt afredning (til en start på de medicinske og akutte områder). Yderligere er sengeredning i løbet af patienters indlæggelse en mulig fremtidig opgave for serviceteamet, men overtagelse af opgaven er ikke afprøvet endnu.

	• Centralt afsatte midler på hospitalet til at booste området (4 mio.kr. i 2022). - • Tæt opfølgning på såvel kvalitetsmål som omfanget af nye samarbejder på tværs i ledelses- og MED-system.	
Psykiatrien	Der er stort fokus på, at sygeplejersker varetager de opgaver, der ligger indenfor deres kerneområder/faglighed og det skal bestemt ses i lyset af de udfordringer, der er flere steder i forhold til vakante sygeplejestillinger. Så der er et skarpt fokus på dette. Sygeplejersker kan derimod varetage opgaver, som er uddelegeret af læger.	Som udgangspunkt er det ikke sygeplejersker, der varetager disse opgaver, men det kan ikke udelukkes, at der i en vagt kan være behov for hjælp til enkeltstående opgaver, fx opredning af en seng. I vores ene klinik (Klinik Psykiatri Nord) har der været en drøftelse i forhold til, hvor mange plejeressourcer (Det gælder både sygeplejersker og SSA), der bruges til at rette mad an og oprydning efter måltider.
Regionshospitalet Nordjylland	På Regionshospitalet Nordjylland arbejdes der målrettet med at sikre de rette kompetencer og ressourcer til fremtidens sundhedsydelser. Hospitalet arbejder indenfor vores såkaldte "Firkløverplan", hvor overskrifterne er Kompetencer, vilkår, organisering og ledelse. Arbejdet omkring kompetencer kredser om, at de lokale faglige miljøer identificerer kerneopgaver, der giver værdi for deres patienter. I dette strukturerede arbejde identificeres bl.a. arbejds gange og procedurer, som kan omlægges (måske undværes) og dermed frigøre mere tid til plejeopgaven. I dette arbejde indgår løsninger, hvor andre faggrupper i højere grad indgår i opgavens team omkring patientforløbene og dermed sikrer, at sygeplejersker får mere tid til at fokusere på de områder, hvor de gør en særlig forskel for patienterne: den personcentrerede planlægning af et pleje- og indlæggelsesforløb, koordination af aktiviteter omkring patienten og i samarbejde med patienten samt kommunikation og observationer ifm. udførelse af plejeopgaver. Afsnittene er dermed allerede i gang med at integrere især fysioterapeuter, socialrådgivere, sekretærer og farmaceuter i opgavens team. Under vilkår og organisering arbejdes der med: senioraftaler, fuldtidspolitik, arbejdstilrettelæggelse og derudover skal nævnes digitale løsninger (især i samarbejdet med primærsektor), som også bidrager til at skabe mere fokuseret tid for den enkelte sygeplejerske. Afslutningsvist kan under organisering nævnes samdrift principper og tværgående hospitalsfunktioner, hvor filosofien (udover at skabe gode patientforløb) er, at bruge plejeressourcer så målrettet som muligt og ift. det tværgående, at lade specialviden komme alle patienter til gode og dermed bidrage til mere målrettede planer for	I arbejdet med at identificere kerneopgaver indgår desuden overvejelser ift. serviceopgaver – som rengøring, sengeredning m.m. En lang række afdelinger (Intensiv, akut, gynækologi og fødsler m.fl.) har allerede iværksat serviceydelser indenfor en udvidet ramme (aftentimer), som sikrer at disse opgaver varetages af rengøringspersonale. Desværre er hospitalet også udfordret på rekruttering til servicefagene – så vi er i gang med i næste fase at overveje, hvorvidt vi også her skal tænke andre løsninger

	pleje og rehabilitering. Som eksempel på tværgående funktioner kan nævnes bidrag omkring den ældre og multisygepatient ved hospitalets geriteam og indsatsen omkring misbrugere. I arbejdet med at identificere kerneopgaver indgår desuden overvejelser ift. serviceopgaver – som rengøring, sengeredning m.m. En lang række afdelinger (Intensiv, akut, gynækologi og fødsler m.fl) har allerede iværksat serviceydelser indenfor en udvidet ramme (aftentimer), som sikrer at disse opgaver varetages af rengøringspersonale. Desværre er hospitalet også udfordret på rekruttering til servicefagene – så vi er i gang med i næste fase at overveje, hvorvidt vi også her skal tænke andre løsninger.	
--	---	--

Region Midtjylland

	Hvilke initiativer regionerne har taget for at frigive sygeplejerskerne tid til at varetage plejeopgaver og opgaver inden for deres kernefaglighed?	I hvilket omfang opgaver som sengeredning og rengøring af senge varetages af sygeplejersker hhv. serviceassistenter og social- og sundhedsassistenter?
Århus Universitetshospital	Aarhus Universitetshospital arbejder løbende med de rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, som opleves på hospitalet, særligt i forhold til sygeplejersker. Der er på den baggrund udarbejdet et Initiativkatalog – som forhåbentligt kan være en hjælp til afdelingerne med at finde løsninger. Målet med Initiativkataloget er bl.a. sikre rekruttering og fastholdelse af personale på kort og langt sigt, og initiativer der kan bidrage til et godt arbejdsmiljø for alle medarbejdere på AUH. Herunder også at bringe flere faggrupper i spil. Det fremgår bl.a. af kataloget, at afdelingerne skal gøre sig overvejelser omkring brug af de rette kompetencer til de rette opgaver i afdelingen, og hvilke opmærksomhedspunkter der er ved opgaveflytninger fra sygeplejersker til andre faggrupper. Bl.a. er Forsyning & Service allerede gået i gang mange steder med at hjælpe plejen med opgaver, både som fast og akut hjælp.	Opgaven med sengeredning i forbindelse med den daglige behandling og pleje af patienterne varetages normalt af sygeplejersker eller social- og sundhedsassistenter. I dag har serviceassistenterne fra Forsyning & Service i ca. halvdelen af tilfældene overtaget denne opgave, og der forventes at stige, og også Midt-vask har områder, hvor de varetager hele opgaven med at tømme, rengøre og rede op. I de tilfælde hvor der er tale om en isolationsstue, er det serviceassistenter fra Forsyning & Service, der varetager hele opgaven med tømning og rengøring af seng og efterfølgende rengøring og desinfektion af sengestuen.
HEMidt (Viborg)	HE Midt har arbejdet med flere forskellige områder og igangsat flere forskellige initiativer. Der bliver arbejdet med, at flere forskellige faggrupper skal i spil i de patientnære opgaver. Dette med sigte på at afsøge muligheden for, at andre faggrupper kan bidrage til at frigive sygeplejerskeressourcer. Der bliver arbejdet med at ansætte flere serviceassistenter og ufaglært arbejdskraft til at hjælpe med praktisk gøremål fx oprydning i skylderum, vask af udstyr, fastvagt mm.	Det er særligt serviceassistenter, der har ansvaret og opgaven med sengevask, sengeredning mm. mellem hver patient. Hvis der fx skal skiftes et lagen mm. under selve indlæggelsen, kan det også være en sygeplejerske der varetager denne opgave. Det kan herunder bemærkes, at der anvendes vaskbare dyner (uden dynebetræk). Opgaven med sengeredning er derfor langt lettere end tidligere, hvor også dynebetrækket skulle skiftes.

	Fysio- og ergoterapeuter har fået flere opgaver på sengeafsnit. Der er gennemført flere prøve-handlinger med terapeuter på sengeafsnit, organiseret enten under en terapeutfaglig leder eller direkte under afdelingssygeplejersken. Prøvehandlingerne har vist et stort potentiale, herunder kvalitetsløft i forhold til mobilisering og udskrivelse af patienter Der bliver i øget grad anvendt farmakonomer til medicindispensering. Yngre læger har fungeret som behandlersygeplejerske eller siddet fastvagt.	
RHG (Gødstrup):	I Regionshospitalet Gødstrup er der for at aflaste sygeplejerskerne, så de i videst muligt omfang kan koncentrere sig om deres kerneopgaver bl.a. gjort følgende tiltag: • Der er tilknyttet flere ressourcer fra servicefunktionen i Driftsafdelingen. Disse bruges til at udlevere mad til patienterne, til at rede senge og til at gøre flere ting rent efter brug. • Det er forsøgt at tilkøbe klinisk farmaci, men dette er ikke én mulighed før efter flytningen. Når det bliver en mulighed vil de skulle blande iv antibiotika, administrere medicin af anden slags og ordne medicinrummet. • Der er arbejdet med at opgaveflytte funktionen som vagtplanlægger fra klinikområdet til Staben – HR-funktionen.	
Fra RHR (Randers)	• I Randers har vi ligesom mange andre steder gennem en længere periode set på brugen forskellige faglige kompetencer til at løse opgaverne omkring patienterne. Det betyder, at der nu er tilknyttet terapeuter og farmakonomer til sengeafsnittene. At vi har ansat patientassistenter (typisk uddannet som serviceassistenter eller SOSA) til at varetage opgaver, der ikke kræver en sygeplejerskeuddannelse.	Vores sengeredning hører hjemme i serviceafdelingen, og opgaven varetages af serviceassistenter

”

Jeg kan henholde mig til Danske Regioners bidrag.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen siden sin tiltræden har haft en ambition om at løfte kapaciteten i sundhedsvæsenet. Der er bl.a. afsat 600 mio. kr. årligt til at sikre 1.000 flere sygeplejersker. I december 2021 blev der desuden afsat 1 mia. kr. til den såkaldte coronavinterpakke, for at understøtte aktiviteten i sundhedsvæsenet, fastholde personalet, og få sygehusvæsenet gennem en ekstraordinært svær vintersæson.

Samtidig er der behov for langsigtede løsninger, som skal robustgøre sundhedsvæsenet. Derfor har regeringen, som led i udspil til sundhedsreform, foreslået at nedsætte en kommission for robusthed i sundhedsvæsenet.

Kommissionen skal se på løsninger, som sikrer personale nok og tid til patienterne i hele sundhedsvæsenet. Løsningerne skal ligeledes sikre mere fleksibilitet og tværfaglighed i opgaveløsningen, bedre fastholdelse i udfordrende opgaver som akutarbejde, vagtarbejde mv., fastholdelse i fuldtidsarbejde og i længere arbejdsliv samt nedbringelse af bureaukrati.

Jeg ser frem til forhandlingerne om en ny sundhedsreform.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Alberte Rodskjer